

НАЦІОНАЛЬНА
ПОЛІЦІЯ

ПАМ'ЯТКА

для працівників Національної поліції

**«Алгоритм дій
поліцейського в ситуації
насильства»**

1 Сигнал про вчинення домашнього насильства, виклик працівників поліції

При надходженні письмової або усної заяви про вчинення домашнього насильства, необхідно оформити її у встановленому законодавством порядку. **Завдання офіцера поліції, який приймає заяву або повідомлення про домашнє насильство – збір попередніх даних.**

Офіцер поліції **першочергово з'ясовує:**

- ⊙ про ризик загрози життю та здоров'ю присутніх;
- ⊙ про наявність дітей в помешканні;
- ⊙ про наявність зброї (якщо така є і можливість її застосування) та інших загроз життю та здоров'ю мешканців;
- ⊙ про необхідність направлення карети швидкої медичної допомоги.

Здійснює перевірку:

- ⊙ змісту та повноти інформації про виклик;
- ⊙ повторності викликів;
- ⊙ знаходження за адресою виклику осіб, які перебувають на профілактичних обліках Національної поліції України.

ПАМ'ЯТАЙТЕ: Офіцер поліції фіксує факт наявності правопорушення, не визначаючи його кваліфікацію. Зібрані відомості можуть стати важливими доказами під час досудового розслідування та судового процесу.

Від вашої роботи залежить, чи відбудуться у родині зміни на краще, чи будуть захищені постраждалі, а кривдники притягнені до відповідальності. Спілкування представників поліції з потерпілою від домашнього насильства особою, на засадах розуміння, підтримки та поваги буде першою ознакою того, що вона зможе захистити себе і отримає допомогу.

- ⊙ **Якщо наявні фізичні ушкодження:** надати першу домедичну допомогу, викликати бригаду швидкої медичної допомоги.
- ⊙ Зупинити правопорушення.
- ⊙ Встановити осіб, які є учасниками конфлікту.
- ⊙ Окремо зазначити присутніх при правопорушенні дітей (особливо якщо вони є учасниками), їх психічний стан і реагування на конфлікт.

- ⦿ Провести роз'яснювальну розмову про правопорушення та відповідальність за вчинення насильства, відповідно до чинного законодавства.
- ⦿ Поінформувати про права та обов'язки потерпілої особи, про установи та організації, до яких можна звернутися по допомогу. За наявності, залишити інформацію в письмовому вигляді.
- ⦿ Поінформувати постраждалу особу про судово-медичну експертизу для встановлення ступеню тяжкості тілесних ушкоджень, в тому числі фіксації побоїв.

Важливо пояснити, що необхідно звернутися з паспортом до територіального відділу поліції або до районної прокуратури для отримання відповідного направлення до судово-медичної експертизи.

У випадку сексуального насильства (зґвалтування), жінка може самостійно звернутися до судово-медичного експерта без паспорта. В такому разі вона фотографується судово-медичним експертом.

3

Для чіткої фіксації фактів насильства на місці події звертайте увагу на:

- ◎ **Сліди та ознаки насильства** (наприклад, кров, синці, рани, опіки, вирване волосся, сліди побиття).
- ◎ **Стан учасників конфлікту** (емоційний стан, алкогольне чи наркотичне сп'яніння, ознаки переляку, жаху, тремтіння рук чи всього тіла, емоційна неврівноваженість, роздратування, плач, апатія).
- ◎ **Стан житлового приміщення** (сліди крові, розбиті прилади, розкидані речі, розбиті меблі, посуд, вікна, розірваний одяг та інше). Види знаряддя чи засоби, якими могли бути спричинені ушкодження.

ПАМ'ЯТАЙТЕ: Усі відомості записані офіцером поліції стають важливими доказами під час досудового розслідування та судового процесу. Ви не встановлюєте тяжкість заподіяної шкоди, а лише все фіксуєте, описуєте.

4

Під час розмови з особою, постраждалою від домашнього насильства:

- 1 **Виявляйте повагу та розуміння.**
- 2 **Переконайте потерпілих в тому, що ви тут, щоб допомогти.**
- 3 **Уважно вислухайте розповідь про те, що сталося.**
- 4 **Скажіть, що «насильству немає виправдання» та жодна людина не має права застосовувати насильство до інших. Поясніть, що законодавство на її стороні.**
- 5 **Порадьте звернутися до психолога або соціальних служб за місцем проживання.** Повідомте, що при роботі з психологом та іншими службами зберігається конфіденційність. Це часто є важливим аргументом на початковому етапі профілактики насильства, особливо коли постраждала особа остерігається розголосу та осуду оточуючих.
- 6 **Переконайтеся, що на даний момент постраждала особа знаходиться в безпеці.** Повідомте, що надалі сім'ю може відвідати працівник поліції та центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді з метою перевірки стану її безпеки.

- 7 **Наголосіть на можливості та праві отримання медичної допомоги, а за необхідності, звернення до судово-медичної експертизи.** Повідомте, що судово-медична експертиза є особливо важливою для подальшого розгляду справи в суді.
- 8 **Допоможіть потерпілій особі скласти план безпеки для попередження повторних випадків насильства.**

ВАЖЛИВО! Обов'язково переконайте постраждалу особу надати Вам письмову заяву, в якій треба описати події, що призвели до певних наслідків. Слід усвідомити: замовчування фактів домашнього насильства та недбалість у ставленні до власної безпеки може в подальшому призвести до погіршення ситуації і становити загрозу здоров'ю та життю.

5 Під час розмови з потерпілою/потерпілим НЕПРИПУСТИМО:

- 1 **Піддаватися так званому «першому враженню».**
- 2 **Виявляти нетерпіння, роздратування, злість.** Переляк чи наслідки від травм можуть відбиватися на поведінці потер-

пілого/потерпілої – вона може погано чути, не відразу зрозуміти питання.

- 3 **Засуджувати** – наприклад, говорити *«як це можна терпіти?»*.
- 4 **Применшувати серйозність ситуації**, робити узагальнення в спілкуванні, наприклад *«жінкам аби покричати, звикли все життя жалітися...»*, *«це сімейні справи, розбирайтеся самі»*.
- 5 **Звинувачувати потерпілу особу в тому, що сталося.**
- 6 **Ставати на сторону постраждалої або особи, що вчинила насильство.**
- 7 **Переконувати, щоб потерпіла особа змирилася з ситуацією.**
- 8 **Відмовляти у допомозі до моменту подання Заяви.**
- 9 **Пропонувати змінити поведінку, як гарантію припинення насильства.**
- 10 **Покладати на потерпілу особу відповідальність за подальшу долю кривдника після встановлення факту насильства** – наприклад, *«через Вас чоловік матиме неприємності на роботі»*, *«він може потрапити за ґрати»*.

6 Особливу увагу офіцеру поліції слід звернути на кривдника, особу, яка завдала шкоди чи несе потенційну небезпеку. Тому офіцер має:

- **заспокоїти особу** (якщо поводиться агресивно) та встановити контакт для проведення подальшої розмови, роз'яснити йому (їй), що поліція прибула для надання допомоги у вирішенні конфлікту, а не з наміром покарання;
- **не піддаватися на можливі провокації** з боку кривдника, поводитися стримано та коректно;
- **довести до відома порушника, що існує Закон**, представником якого в такому випадку є поліція, та роз'яснити, в чому саме полягає протиправність його (її) дій;
- **застерегти кривдника**, що в разі подальшого вчинення насильницьких дій надалі, до нього будуть вжиті запобіжні заходи, та конкретно їх назвати.

Донецька область

Донецький обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді

Соціальна, психологічна та юридична допомога, соціальний супровід сімей та осіб, які опинилися в складних життєвих обставинах, в тому числі через насильство.

м. Слов'янськ, вул. Вольна, 7А, тел.: 0626-66-49-85,
e-mail: docssm@ukr.net

Мобільні бригади соціально-психологічної допомоги Фонду народонаселення ООН:

Мобільна бригада соціально-психологічної допомоги (МБ) – спеціально утворене об'єднання спеціалістів (психолог і соціальний працівник), метою якої є надання екстреної та планової соціально-психологічної допомоги постраждалим, в тому числі до 18 років, від ґендерно зумовленого та домашнього насильства шляхом реагування та перенаправлення, а також виїзду на такі випадки.

МБ08, м. Краматорськ, Дружківка, тел.: 063-340-86-51,
099-366-63-48

МБ09, м. Слов'янськ, Святогірськ, Лиман та Слов'янський район,
Олександрівський район, тел.: 093-379-20-91, 099-366-63-29

МБ10, м. Костянтинівка та Костянтинівський район, м. Торецьк,
тел.: 093-310-82-17, 099-366-63-28

МБ22, м. Бахмут, Соледар, Часів Яр та Бахмутський район
тел.: 093-949-53-67, 066-076-02-36

МБ23, м. Новогродівка, Покровськ, Вугледар, Мирноград,
Селидове, Авдіївка, Покровський район та Мар'їнський район,
Курахове, тел.: 093-949-53-17, 066-204-26-31

МБ24, м. Волноваха, Волноваський район,
Великоновосілівський район, тел.: 063-026-93-21,
099-366-63-12

МБ12, м. Добропілля та Добропільський район
тел.: 093-310-78-29, 099-366-63-59

Пункти невідкладної анонімної медико-психологічної допомоги Фонду народонаселення ООН:

Пункти невідкладної медико-психологічної допомоги (ПНД) – функціонують на базі існуючих медичних закладів, що розташовані уздовж лінії зіткнення. За допомогою якісного медичного обладнання та спеціально тренованих спеціалістів, жінкам можуть надати необхідну медичну, психологічну допомогу і перенаправити до відповідних соціальних служб. ПНД працюють у сфері репродуктивного здоров'я, профілактики ВІЛ, профілактики і лікування ІПСШ, запобігання небажаної вагітності, невідкладної допомоги жертвам зґвалтування.

м. Волноваха, Центральна районна лікарня,
пров. Матросова 5, тел: 06244-4-25-44 (цілодобово)

м. Бахмут, Центральна районна лікарня, вул. Сибірцева, 15
тел.: 0627-44-61-99 (цілодобово)

м. Покровськ, Центральна районна лікарня, перинатальний
центр, вул. Руднева, 73, тел.: 06239-2-01-48 (8:00 – 17:00),
06239-2-62-01 (цілодобово)

м. Краматорськ, Міська лікарня №1, вул. Олекси Тихого, 17
тел.: 0626-41-84-06

м. Маріуполь, Обласна лікарня інтенсивного лікування,
вул. Троїцька, 46, тел.: 0629-51-10-70 (цілодобово)

Луганська область

Луганський обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді

м. Сєвєродонецьк, вул. Федоренка, 41
тел.: 06452-3-31-33, e-mail: locsssdm@ukr.net

Мобільні бригади соціально-психологічної допомоги Фонду народонаселення ООН:

МБ13, смт. Новоайдар та Ноовоайдарський район
тел.: 063-340-87-13, 099-366-64-43

МБ14, м. Сєвєродонецьк, тел.: 063-335-85-51, 099-366-62-80

МБ15, м. Лисичанськ, тел.: 063-338-38-24, 099-366-63-02

МБ 16, м. Станиця-Луганська та Станично-Луганський район
тел.: 093-382-13-90, 099-366-63-11

МБ17, м. Кремінна та Кремінський район
тел.: 063-026-29-73, 099-366-63-08

МБ26, м. Попасна та Попаснянський район
тел.: 093-949-54-52, 099-328-25-06

МБ27, м. Старобільськ та Старобільський район
тел.: 093-949-52-54, 099-326-42-79

МБ25, м. Рубіжне, тел.: 093-949-54-39, 099-326-42-41

**Пункти невідкладної анонімної медико-психологічної
допомоги Фонду народонаселення ООН:**

смт. Станиця Луганська, Станично-Луганська ЦРЛ,
вул. 5-та Лінія, 27, тел.: 06472-3-12-03 (9:00 – 17:00),
06472-3-11-03 (цілодобово)

смт. Біловодськ, КЗ «Біловодська ЦРЛ», вул. Петровського, 32
тел.: 06274-4-61-99 (цілодобово)

м. Рубіжне, КУ «Рубіжанська центральна міська лікарня»,
вул. Студентська, 19а, тел.: 06453-6-45-84 (цілодобово)

м. Попасна, КУ «Попаснянська ЦРЛ», вул. Сонячна, 35
тел.: 06345-2-32-58, 06345-2-00-68 (9:00 – 16:00)

м. Старобільськ, ЦРЛ КУ «Старобільське РТМО»,
вул. Монастирська, 67, тел.: 06461-3-38-86 (цілодобово)

**Безкоштовна національна «гаряча лінія»
з попередження домашнього насильства:**

**0 800 500 335,
короткий номер 116-123**

Насильству немає виправдання

Матеріали розроблено ООН Жінки в Україні у співпраці з Міністерством внутрішніх справ України та МБФ «Українська фундація громадського здоров'я» в рамках спільного проекту ООН Жінки та ПРООН «Відновлення управління та сприяння примиренню в постраждалих від кризи громадах України», який фінансується Європейським Союзом.

